

Dagbladet : sterke meninger

Svikere i sommeridyll

Dagbladet 2005-10-28

Maya Troberg Djuve

Del: 1 Side: 41

Linn Ullmann «Et velsignet barn» Oktober Velskrevet, nøkternt og nådeløst fortalt.

BOK: Linn Ullmanns fjerde roman, «Et velsignet barn», berører temaer som har vært sentrale i forfatterskapet. Som savn, fortelser, svik og behovet for distanse.

Nøkternt og nådeløst fortelles historien om tre søstre, om forholdet mellom dem og om gutten som heter Ragnar. Det er blitt en roman som både er smertefull og god å lese.

Tre søstre

Erika, Laura og Molly er halvsøstre med felles far. De er på vei til Hammarsö; en vakker (og fiktiv) øy på den svenske østkysten. Ingen av dem har vært der på tjuefem år. Det skjedde noe forferdelig og uuttalt den siste sommeren de var der. Nå sitter deres gamle far i det hvitkalkete huset på øya der de tilbrakte barndommens somrer. Han venter dem, men forsøker å avberge besøket: «Vi går bare rundt og er høflige mot hverandre, og det er jævlig anstrengende i min alder,» sier han til Erika. Søstrene reiser likevel. Innenfor denne rammen, i tilbakeblikk, får vi en beretning om oppvekst og sommeridyll, ung kjærlighet og svik. Men også voksenlivet til søstrene skildres. De har alle arr etter sommeren 1979.

Flere fortellinger

Ullmann veksler uanstrengt mellom tidslag og gir ordet til mange av aktørene. Både søstrene, en gammel kvinne som passer sommerhuset om vinteren, og en forfengelig regissør kommer til orde. I tidligere bøker har Ullmann tegnet sterke, slående portretter av gamle menn. Det gjør hun også her. Søstrenes far, den oversensible og fryktinngytende Isak, beskrives med ydmykhet og varme - til tross for at han er lite lydhør og til stede i søstrenes liv. Han utgjør en sentral kraft i fortellingen, og i søstrenes liv, både som barn og voksne. Størst inntrykk gjør det når Ullmann trer inn i barnets verden.

Hun har en sensibilitet som fanger inn det kompliserte og enorme følelsesregisteret barn har å spille på, og viser hvordan de tilpasser seg det livet de blir budt. Tidvis forteller Ullmann så sterkt om barn som plages av andre barn, at man knapt orker fortsette lesningen. At de voksne som omgir barna er distanserte og innkapslet i eget liv, gjør det ikke bedre. Barna er vel så kloke som de voksne i denne fortellingen, men barn gjør ting de ikke aner konsekvensen av.

Konsist språk

Ullmann har en enkel, fortellende stil, og et språk som er behagelig upretensiøst, konsist og klart.

Når hun forteller om Lauras liv i Borettslaget Kolonien kommer også det satiriske talentet til uttrykk. Men dette partiet er likevel det svakeste. Det tangerer det trivielle, og teksten glir her ganske motstandsøst framover. En gryende skuffelse over at Ullmann ikke er dristigere språklig sett sniker seg inn i lesningen. Men Ullmann korrigerer raskt. Kontrollert lar hun språket variere mellom det frugale og enkle og det mer poetiske utpenslende i fortsettelsen.

Som forteller beveger Ullmann seg mellom ytterpunkter på en skala.

Enkelte situasjoner driver hun langt. Om ikke ut i det ekstreme eller overtydelige, så i alle fall til tanken om at hun strekker strikken vel mye melder seg. Andre situasjoner tegnes tydelig med én eneste setning: «En kveld grep Tomas hendene hennes og løsnet omfavnelsen, finger for finger, og forlot henne.» Med ett pennestrøk har Ullmann sagt noe avgjørende om hvordan Erika opplever det å bli forlatt.

Desperasjonen kommer nådeløst presist fram, uten videre utlegninger, uten store ord. Ullmann er aller best når hun anvender denne mer antydende tilnærmingen, selv om vekselvirkningen har sin funksjon. «Et velsignet barn» er en god og nyansert roman. Den er en vakker, vond og sammensatt fortelling om smertepunkter i livene våre, særlig de vi gjemmer og glemmer.

Størst inntrykk gjør det når Ullmann trer inn i barnets verden.

Dagbladets anmelder Maya Troberg Djuve «

©Dagbladet